

quos emptor percepit. Guttier. de jur. confirm. part. 1. cap. 2. num. 4. Gratian. disceptat. cap. 716. num. 1. Alii placet computandos esse non solum per emptorem collectos, sed & quos ob suam negligentiam non cepit. Molin. disp. 368. num. 9. Surd. conf. 101. n. 19. Leotard. quest. 27. num. 44. August. Barbosa sup. n. 19. quibus refragatur Petr. Barb. in d. l. De divisione, n. 62. asserens non teneri emptore ob fructus, quos ex negligentia non percepit. Alii tandem opinantur, habendam esse rationem fructuum, quos collegit emptor, & quos venditor perciperet. Trentacinq. si p. tit. de usur. resol. 2. n. 3. vers. Quareis.

18 In tanta sententiarum varietate mihi tutius videbatur hoc iudicantis arbitrio committere, qui cognitis circumstantiis aestimabit, quantum emptorem ratione fructuum præstare oporteat; & cum de interesse venditoris tractetur, id iudicis arbitrio relinquit Menoch. de arbitr. casu 119. num. 6. In hac fructuum computatione haberi debet ratio industriæ, ac laboris emptoris, & pecuniæ quam ad culturam expendit; ea enim aliter implicita lucrum posset afferre. Præterea idem sterilitatis periculo subicitur, & ipsius rei, si forte perierit; non enim æquum erit, ut venditor ab his oneribus immunis omnium fructuum utilitatem lucretur: fructus autem esse æstimo computandos, quos fundus regulariter ferre solet, nisi calamitas interceperit aliqua, ut statim tradatur.

19 Ubi autem emptor nullos fructus percepit ob sterilitatem, vel casum alium hostium, aut inundationis, ad nihil tenebitur. Leotard. num. 43. August. Barbosa num. 16. cum seqq. Roderic. d. quest. 7. num. 84. Trentacinq. ubi proximè, Hermof. sup. num. 38. Molin. disp. 368. num. 14. Sed si emptor fructus nullos percepit, & venditor posset eos capere, nisi rem tradidisset, damnabitur ille ad quos hic verosimiliter perciperet. Molin. Trentacinq. Roderic. ubi proximè, Less. d. cap. 21. num. 104. quod ita temperandum existimo, si culpa, seu negligentia emptoris intercedat, ut adnotat Leotard. cum aliis num. 44. nam si fructus subtrahiti sint, aut incendio consumpti, cum nihil emptori, possit imputari, æquum non erit ut venditori aliquid exsolvat, quavis forsitan posset fructus percipere, nisi rem ad emptorem transferret iste: quibus assentitur Petr. Barbosa d. q. 7. num. 62. Vide infra, n. 21. & 22.

Verf. Tertio hinc etiam.

20 Usuras ex lege Curabit, exigere venditor poterit, etsi ex temporis diuturnitate pretii superent quantitatem Molin. num. 13. Leotard. q. 90. num. 60. Berengar. in l. unica, num. 239. C. de sentent. qua pro eo quod interest, Roderic. de ann. redditib. quest. 10. num. 59. Trentacinq. d. num. 3. versic. Et cum emptor, Joan. Lup. de usur. comment. 1. §. 7. num. 139. Nec obstat dicta lex unica, quæ cavetur ne interesse lucri cessantis, aut damni emergentis possit duplum debitæ quantitatis excedere (quo & fors continetur, Leotard. num. 4.) nam Justinianus agit ibi de interesse quod emptor, vel alius creditor solvit ex propria substantia in pœnam moræ: at usuræ compensatoriæ, seu interesse pœnam non continent, cum nihil ex propriis bonis expendat emptor, sed ex fructibus rei emptæ restituit quod

jure, ac naturali æquitate ad venditorem spectat: & cum fructus quotidie nascantur, in dies oritur restituendi obligatio, non habita ratione ad pretii quantitatem. Adde Leotard. n. 61. & 62. & in simili Cod. Fabr. tit. de sentent. qua pro eo, definit. 4. n. 2.

Ad Num. 3.

Emptor qui nullos fructus ex re vendita percepit, usuras præstare non tenetur venditori, ex d. l. Curabit, si nec iste ullos re non tradita colligeret. Cardin. Lug. de justit. & jure, disputat. 25. sect. 8. num. 142. Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 20. dub. 13. num. 4. Molin. Lessius, August. Barbosa, & Roderic. ubi proximè, Leotard. num. 36. Cardin. Mantic. de tacit. convent. lib. 4. tit. 24. num. 14. Scaccia de commerc. §. 1. quest. 7. part. 2. ampliat. 8. num. 17. Petr. Barbosa sup. num. 62. Fachin. controv. lib. 2. cap. 32. versic. Contrariam, Cyriac. controvers. 502. n. 10. His junge tradita supra, num. 19.

Sed quæret aliquis, si venderetur fundus, ut quem venditor incultum habebat, quo tradito, antequam pretium numeraretur, emptor ipsum colere neglexit, an iste ad usuras ex l. Curabit, teneatur? Et ex præmissis videtur quod non; nam nec emptor fructus percepit nec venditor eos foret percepturus: & ita sentit Petrus Barbosa ubi proximè, nihilominus aliud est tenendum, quia negligentia emptoris efficit ut damnetur, ac si fructus percepisset, ut observat Leotard. quest. 27. num. 44. & adversus Petrum Barbofam tenent Hermosill. in l. 28. gloss. 2. num. 40. tit. 5. part. 5. August. Barbosa collect. d. l. Curabit, num. 19. Surd. conf. 101. num. 21.

Ad Num. 4.

Venditori licet exigere usuras ex l. Curabit, Cod. de action. empt. sive dominium retineat, sive emptori cedat, modò non concesserit dilationem, ut pretium solvatur. Molin. n. 15. & 16. August. Barbosa num. 26. Roderic. d. quest. 7. num. 75. Leotard. quest. 17. ex num. 15. Scacc. sup. num. 166. Mantic. num. 15. Gratian. disceptat. cap. 588. num. 23. Cancer. variar. part. 3. cap. 7. num. 63. Cujac. in l. Julianus, §. Ex vendito, versic. Possessionem autem, de action. empt. Hermof. sup. num. 42. Trentacinq. d. num. 3. versic. Et per hanc rationem. Transit enim dominium cum eo onere solvendi usuras quandiu pretium non solvatur. Gratian. ibi, Leotard. num. 18.

Ibi: Dominium à venditore non fuisse translatum.

Pro intellectu legis Sicut emptio, §. ult. ff. locat. 24. consulas Cujac. ibi, Fab. in ration. Caroc. de locat. rubric. de usur. quest. 1. qui tenet fuisse dominium emptori quæsitum, habita fide de pretio. Sed à contraria communi non est abertandum, juxta quam facile percipitur qua ratione claudicat contractus, ita ut conductor obligetur, & non locator, seu venditor; ille enim restituere à contractu nequibat, nisi per solutionem pretii extingueretur locatio, dominio quæsitto: hic quocumque agere poterat ad pretium, vel

vel ad rem ipsam vindicandam, atque ita non est astrictus stare locationi, cum tempus non assignaretur ad pretii solutionem; nam dilatione concessa, dum dies solutionis adveniret, locator, sicut & conductor, intra illum teneretur. Vide infra à n. 43.

Ad Num 5.

25 Venditor si rem tradat emptori habita fide de pretio, intra tempus concessæ dilationis nequit agere ad usuras ex æquitate dictæ legis Curabit, Molin. num. 17. Lessius num. 105. Trullench n. 6. Aug. Barbosa num. 21. Hermof. num. 48. Ioseph. Ludov. Perus. decis. 53. n. 5. Petr. Barbosa in d. l. De divisione, n. 68. Anton. Gabr. comm. lib. 3. tit. de empt. concl. 4. n. 20. Trentacinq. d. resol. 2. versic. Ipsa principalis conclusio, Gratian. d. cap. 588. n. 25. Caldas de empt. cap. 23. n. 32. Scacc. sup. n. 153. Mangil. de evict. q. 153. n. 37. Fachin. d. cap. 32. versic. Ad secundam responderetur, Leotard. de usur. q. 27. num. 32.

26 Est cautè legendus Molina loco citato, ubi referens D. Covar. hic, ita scripsit; Etiam si emptor post terminum datum in mora sit solvendi pretium, &c. Videtur enim doctissimus Theologus sentire, quod emptor etiam post lapsum termini concessi usuras pretii non tenetur pendere, quod & D. Covar. & communi opponitur, sententiæ, nisi præfatum locum ita accipiamus, ut propter moram non cogatur emptor solvere usuras pro tempore dilationis præterito. Vide Hermof. & Aug. Barbosa.

27 Conclusio præmissa declaratur, ut procedat cum dilatio conceditur ad solutionem pretii favore debitoris, sive ad diem certum, vel incertum, ut infra biennium, aut cum navis ex Hispania venerit; quia censetur renunciare æquitati dictæ legis Curabit. Aliud juris erit cum ex pacto solutio differatur pretii, quod velut in pignus retinetur, dum emptor aliquid præstat, ad quod tenetur, ut puta fidejussorem de evictione, instrumentum tituli sui, aut ratihabitionem alterius: tunc quidem si tradatur res vendita ante numerationem, emptor usuras compensatorias pro modo fructuum exhibere compellitur, nec venditoris aliqua renunciatio subintelligitur, sicut in præcedenti specie Leotard. sup. n. 35. Petr. Barbosa n. 69. Hermof. n. 48. Aug. Barbosa n. 21. Gratian. sup. ex n. 25.

Ibi: At non video cur venditor.

28 Jure potest venditor, qui tempus ad solutionem pretii tribuit emptori, de usuris interim sibi solvendis juxta æstimationem fructuum rei traditæ pacisci Leotard. q. 27. n. 34. Molin. disp. 368. n. 17. Petr. Barbosa d. l. De divisione, n. 71. Trentacinq. sup. n. 3. versic. Nonus & ultimus casus, Hermof. in l. 28. gloss. 2. n. 48. tit. 5. p. 5. Roderic. de ann. reddit. lib. 3. q. 7. n. 78. Cancer. var. part. 3. cap. 7. n. 59. Fachin. controvers. lib. 2. cap. 32. versic. Ad secundum respondeo, & alii inferius recensendi, n. 32. qui de certa quantitate licet pacisci concedunt. Vtrunque resolutionem impugnant communiter Theologi, licet plures eam probabilem fateantur, ut videtur est apud Lessium de just. & jur. lib. 2. cap. 21. ex n. 105. Sanch. conf. moral. lib. 1. cap. 7. dub. 21. in. 3. & 4. Bonacina tract. de contract. disp. 3. q. 2. punct. 7. §. 1. n. 5. Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 20. dub. 13. à n. 7.

D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.

Præmissa conclusio restringitur primò, si res 29 pluri vendatur intuitu fructuum percipiendorum infra tempus, quo pretii solutio differtur, quia de usuris compensativis conventio erit irrita & iniqua. Leotard. n. 33. Hermof. n. 47. Roder. n. 79. Aug. Barb. ubi proximè. Secundò si pactum idem ex intervallo adjiciatur, non tenebit, quia in ipso contractu, ac dilationis concessione debet adjungi. Leotard. sup. n. 12. Aug. Barbosa n. 21.

Ibi: His accedit quod cap. 1. hujus libri.

Vide prænotata ibi per me n. 46. cum seqq.

Ibi: Item illud quod maxima æquitate.

Licet mutanti pacisci à principio, ut debitor 30 ad interesse damni emergentis, & lucri cessantis teneatur, quod ille sustinuerit etiam intra tempus ad solutionem præfinitum. Azor. Instit. Moral. p. 3. lib. 7. q. 7. Salas de usur. dub. 19. n. 2. Lessius sup. cap. 19. n. 72. & 80. Molin. disp. 314. n. 7. & disp. 315. n. 11. Trullench d. lib. 7. cap. 19. dub. 8. n. 6. Ugolin. de usur. cap. 8. §. 1. n. 7. Cyriac. controvers. 526. n. 13. Petr. Barbosa ubi proximè, Leotard. q. 72. n. 13. Vrsill. ad Afflict. decis. 20. n. 3.

Ibi: Quod si verè constet.

Post moram debitoris in utroque foro debetur 31 creditori regulariter interesse damni emergentis, & lucri cessantis, sed intra tempus concessæ dilationis non utique, nisi deducatur in pactum. Consule præter nuper laudatos Hermof. in l. 10. gloss. 4. tit. 1. p. 5. Trentacinq. sup. rubr. de interesse, Carleval. de judic. tit. 3. disp. 8. Leotard. q. 72. cum aliis, Cur. Philip. p. 2. lib. 2. cap. 2. Tusch. lit. I. concl. 308. cum seqq.

Verf. Septimò eadem inspecta ratione.

Venditor jure stipulatur certam annuam summam ab emptore, etiam concessio tempore ad solutionem, donec pretium numeretur, in compensationem fructuum, quos emptor verosimiliter ex fundo tradito percipitur creditur. Mol. disp. 365. n. 18. Mozz. de contract. tract. de empt. tit. de substant. empt. n. 39. Cagnol. in l. Curabit, n. 58. Trentacinq. var. lib. 1. rubr. de usur. resol. 2. versic. Octavus casus, Leotard. q. 27. n. 3. Vrsill. sup. n. 6. Hermof. in l. 28. gloss. 2. n. 46. tit. 5. p. 5. Aug. Barb. collect. l. Curabit, n. 21. Mantic. de tacit. convent. lib. 4. tit. 24. n. 15. Scacc. de commerc. §. 1. q. 7. part. 2. ampl. 8. n. 161. Hanc sententiam egregie probat, & à communi Theologorum impugnatione protegit Leotard. ex n. 4.

32 Observare oportet discrimen inter forum externum, & internum; in hoc enim ubi quantitas promissa respondet fructibus, qui ex prædio regulariter percipiuntur, licet percipitur, etsi emptor minus ceperit quam exsolvit. Molin. ubi proximè. At in iudiciis necesse erit probare, quod fructus æquivaluerunt quantitati promissæ. Trentacinq. versic. Primus est quando, & ita servatur in omni stipulatione quantitatis certæ pro incerto interesse, ut statim subjicietur.

Ibi: Nam licet id quod interest.

Pactum de præstanda quantitate certa pro eo 34 quod creditoris interfuerit, à principio contractibus

